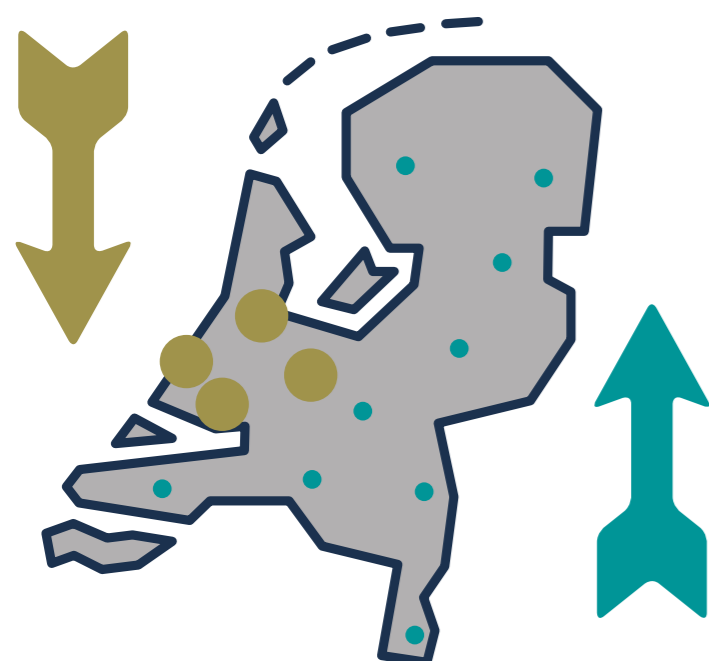

HOEVEEL RUIMTE RESERVEREN GEMEENTEN VOOR MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN?

In gemeentelijk accommodatiebeleid worden maatschappelijke voorzieningen vaak expliciet aangeduid als het sociale hart van kernen en wijken. Ze vormen een randvoorwaarde voor leefbaarheid. Elke woningbouwopgave vraagt dan ook om voldoende ruimte voor voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur, welzijn en ontmoeting. Tegelijkertijd laat onderzoek zien dat het programmeren, financieren en realiseren van deze voorzieningen binnen stedelijke verdichtingsopgaven complex is. Hoe vertaalt zich dat naar de praktijk? We zetten de belangrijkste feiten en cijfers op een rij.

DE BANDBREEDTES ZIJN GROOT EN HET VOORZIENINGENNIVEAU IS AFHANKELIJK VAN RUIMTELIJKE EN BELEIDSMATIGE KEUZES VAN GEMEENTEN

We zoomen in op één concrete, vergelijkbare maat: hoeveel brutovloeroppervlak (bvo) aan maatschappelijke voorzieningen is er beschikbaar (of wordt er gereserveerd) in de G4 en in een selectie gemeenten buiten de G4? En wat zegt die ruimteclaim over de manier waarop gemeenten sturen op hun voorzieningenaanbod?

Afzonderlijk versus gecombineerd

Eén tendens springt direct in het oog: middelgrote gemeenten beschikken per 1.000 woningen doorgaans over meer m² bvo aan maatschappelijke voorzieningen dan de G4-gemeenten. Zij hebben meer ruimte voor afzonderlijke functies, terwijl de G4-gemeenten door verdichting, concurrentie met andere ruimteclaims en relatief hoge (binnenstedelijke) kosten doorgaans kiezen voor compacte of zelfs gedeelde voorzieningen. Een voorbeeld hiervan is een multifunctionele accommodatie (MFA), die ontmoeting, bibliotheek, sport en andere functies samenbrengt in één gebouw, met ruimten die voor meerdere activiteiten inzetbaar zijn.

Niet één bouwtype

In gemeentelijk accommodatiebeleid wordt ontmoeting nadrukkelijk niet aan één bouwtype gekoppeld: het kan bijvoorbeeld een plek krijgen in een buurtcentrum, buurtkamer, MFA of zelfs in een schoolomgeving, afhankelijk van lokale keuzes en draagvlak.

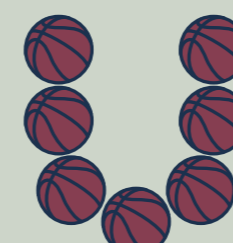
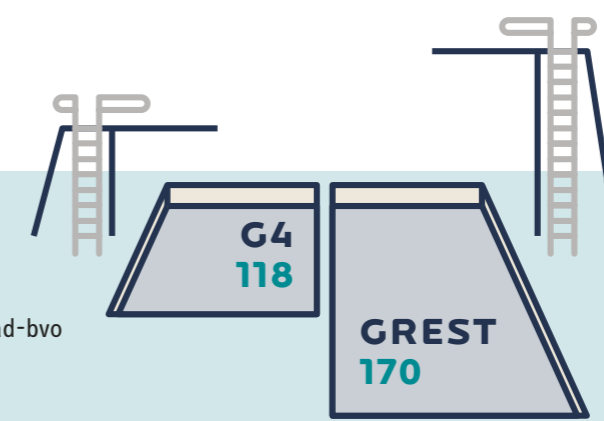
Meer m² ≠ hoger voorzieningenniveau

Toch betekent meer vierkante meters niet automatisch een hoger voorzieningenniveau. Het laat vooral zien welke ruimtelijke en beleidsmatige keuzes gemeenten maken. Als we de G4-gemeenten afzetten tegen een selectie middelgrote gemeenten (Grest), maken de meest opvallende afwijkingen dit concreet én tastbaar.

EENHEID: M² BVO PER 1.000 WONINGEN

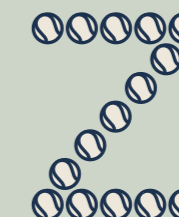
ZWEMBADEN

Conclusie: circa 44% meer zwembad-bvo beschikbaar in Grest dan in de G4.

SPORTHALLEN

Conclusie: de bandbreedte is groot. Utrecht heeft ongeveer 2,8 keer zoveel sporthal-bvo als Zaanstad, wat wijst op duidelijke verschillen in beleidskeuzes en uitgangspunten.

UTRECHT
333

ZAA NSTAD
120

BIBLIOTHEKEN

DEN HAAG
45

DELFT
94

Conclusie: Delft heeft ruim twee keer zoveel bibliotheek-bvo als Den Haag. Dit laat zien dat compact versus ruim beleid ook binnen vergelijkbare functies sterk kan verschillen.

BUURT- EN WIJK- ACCOMMODATIES

Conclusie: Ede reserveert ongeveer 60% meer bvo voor buurt- en wijkaccommodaties dan Utrecht. Buiten de G4 ligt de beschikbare ruimte voor ontmoeten en wijkfuncties in deze vergelijking hoger.

SLIMME METERS MAKEN HET VERSCHIL

Hoeveel ruimte is er nodig, en wat is passend voor een gemeente of regio? Om daar antwoord op te geven vertaalt HEVO de sociale opgave naar m²-richtwaarden per doelgroep en gebiedstype. Die richtwaarden voor ruimtegebruik verhelderen het uitgangspunt van gemeenten.

Daarnaast helpt HEVO bij het organiseren van samenhang in een portefeuille van sporthallen, buurthuizen, scholen en welzijns- en cultuurgebouwen, inclusief afspraken over gebruik en exploitatie. Daarbij leggen we de nadruk op het verbinden van sociale doelen met een bestuurbare vastgoed- en exploitatie-keuze, inclusief multifunctioneel gebruik waar dat helpt om waarde te realiseren met beperkte ruimte.

Begrippen en meetwijze

- Brutovloeroppervlak (bvo): het vloeroppervlak dat op vloerniveau en per bouwlaag langs de buitenomtrek van de (buitenste) scheidsconstructie wordt gemeten, en daarmee ook de constructie en algemene ruimten omvat binnen de bouwschil (in gemeentelijke beleidsregels en regelgeving veelal expliciet gekoppeld aan NEN 2580).
- Vergelijkingsmaat: m² bvo per 1.000 woningen. Dit is een normalisatie die helpt om steden en gemeenten met verschillende woningvoorraad toch langs één meetlat te leggen (het is nadrukkelijk een ruimtemaat, geen kwaliteitsmaat).
- G4: samenwerkingsverband tussen de vier grootste Nederlandse gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.
- Grest: Dronten, Veenendaal, Delft, Ede, Zaanstad en Almere. Dit is een benchmarkselectie, het pretendeert niet dé categorie middelgrote gemeenten volledig te representeren.
- Bronjaren: variëren per gemeente (circa 2020-2025).

Bron
Kengetallen uit gemeentelijke beleidskaders

Meer weten?

Vraag Thijs Schutten
E thijs.schutten@hevo.nl
M +31 (0)6 10 36 54 99